

การรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา

ร้อยตำรวจเอกสมาน ศิริเจริญสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะนิติศาสตร์ปริญญาตรี มหาวิทยาลัย

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-036-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CRIME SCENE PROTECTION

POL. CAPT. SAMAN SIRICHARERNSOOK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

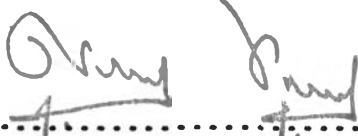
Chulalongkorn University

1998

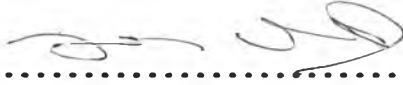
ISBN 974-331-036-3

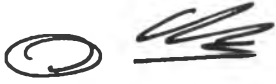
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา
โดย ร้อยตำรวจเอกสมาน สิริเจริญสุข
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

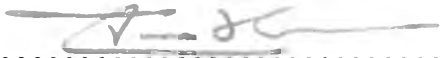

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ สุตวิวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มัทธา จิตติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

๒๐๒๓
..... กรรมการ
(อาจารย์ พล.ต.ต. กัมพล อรุณพลอด)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ชัยเกษม นิตสิริ)

สมาน ศิริเจริญสุข, ร.ต.อ. : การรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา (CRIME SCENE PROTECTION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส. 129 หน้า
ISBN 974-331-036-3

สถานที่เกิดเหตุเป็นแห่งสำคัญในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน แม้อาชญากรมีการวางแผนลับซับซ้อนเพียงใดก็ตามมักทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานในการกระทำความผิดอันเป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ไว้ในที่เกิดเหตุเสมอ อย่างไรก็ตามร่องรอยพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุมักถูกทำลายหรือทำให้เสียหายเพราะระเบียบปฏิบัติที่กำหนดให้เจ้าพนักงานปฏิบัติไม่สอดคล้องกับกฎหมายเป็นเหตุให้ประชาชนไม่อาจทราบได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 368 และมาตรา 138 สามารถนำมาใช้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อปรับปรุงระเบียบปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้เป็นคำสั่งที่ชัดเจนต่อไป

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C870537 : MAJOR LAW
KEY WORD: CRIME SCENE / POLICE LINE

SAMAN SIRICHARERNSOOK, POL. CAPT. : CRIME SCENE PROTECTION.
THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VIRAPHONG BOONYOPHAS. 129 pp.
ISBN 974-331-036-3.

Crime Scene is an original source for seeking and collecting evidence witnesses. Even how much complications have been planned by criminal, the traces of evidence in committing offences which are the significant scientific evidences have always been left to be seen at the crime scene. However, the traces of evidence at the crime scene have often been destroyed or damaged one thing due to the inconsistency of the law that requires the authorities to perform on their duties, causes most people are unable to know about such act whether or not it is against the authority's order in accordance with Section 368.

From the study in comparison the same with that of the United States of America and Japan, provisions of the criminal code on Section 368 and 138 are able to be applied for use for taking care of the conditions of the crime scene effectively as the procedures have been amended to be practicable with such law for further issue of the clear order in the future.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์ วัระพงษ์ บุญญภาส ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน และให้คำแนะนำช่วยเหลือด้านต่าง ๆ หลายประการ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ มัทธา จิตติรัตน์ ประธานกรรมการสอบเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความเมตตาแก่ผู้เขียน กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาวางรากฐานความคิด ชี้แนะประเด็นปัญหาที่สำคัญ ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ชัยเกษม นิตสิริ กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้แนวความคิด ช่วยแก้ไขปัญหาและสนับสนุนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำยสุดขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ พล.ต.ท. กัมพล อรุณพลอด แม้ท่านจะมีภารกิจหน้าที่ราชการมากมาย แต่ได้ให้ความเมตตามาเป็นกรรมการสอบ ตลอดจนถึงแนะแนวทางการศึกษาค้นคว้าอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาแนะนำช่วยเหลือหาข้อมูล เอกสาร ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด จนผู้เขียนไม่อาจลืมเลือนได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จลงได้ ถ้าขาดความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน อาทิเช่น พล.ต.ท. อรรถพล แซ่มสวรรค์ พล.ต.ต. ทศนะ สวรรณจุฑา พ.ต.อ. พีระพันธ์ เปรมภูติ พ.ต.อ. ชีระวัฒน์ ณ ป้อมเพชร พ.ต.ท. พงศ์วัฒน์ ฉายาพันธ์ พ.ต.ท. อภิรัตน์ ปริกมะกุล พ.ต.ต. กิตติศักดิ์ อมฤตานนท์ ที่ได้ให้การเอื้อเฟื้อในการจัดหาข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ ส่วนข้อมูลด้านต่างประเทศผู้เขียนขอขอบพระคุณ นายวิลเลียม ดับเบิลยู โทนี นายอิทาร์ นาคามุระ นายคูนโอะ โดจิมา คุณประไพพรรณ จันทรสุนทรกุล รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกท่านซึ่งมิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ส่วนตัวของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งผู้ที่กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น

ร.ต.อ. สมาน ศิริเจริญสุข

มกราคม 2542

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	12
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	12
1.5 สมมุติฐานของการวิจัย.....	13
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 สถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา.....	15
2.1 ความหมายของสถานที่เกิดเหตุ.....	15
2.2 ความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ.....	21
2.3 การตรวจสถานที่เกิดเหตุ.....	27
2.3.1 ความหมายของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ.....	27
2.3.2 หลักการตรวจสถานที่เกิดเหตุ.....	30
2.3.3 วิธีการค้นหาพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ.....	32
2.3.4 อำนาจของเจ้าพนักงานในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ.....	34
3 การรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	42
3.1 ความมุ่งหมายในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	42

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

3.2	ประเภทคดีในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	43
3.3	ลักษณะของสถานที่เกิดเหตุ.....	47
3.3.1	ลักษณะของสถานที่เกิดเหตุตามหลักการรักษาสถานที่เกิดเหตุ....	47
3.3.2	ลักษณะของสถานที่เกิดเหตุในทางกฎหมาย.....	47
3.4	วิธีการในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	49
3.4.1	สถานที่เกิดเหตุอยู่ในตัวอาคาร.....	50
3.4.2	สถานที่เกิดเหตุอยู่นอกตัวอาคาร.....	50
3.5	อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	52
3.6	แนวคิดที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุคดีอาญา....	70
3.6.1	ความหมายของคำว่า สิทธิ(Right)และเสรีภาพ(Liberty)...	70
3.6.2	ความเป็นมาของแนวความคิดที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ.....	71
3.6.3	แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม และกระบวนการ นิติธรรม.....	73
3.6.3.1	ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model).....	73
3.6.3.2	ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due Process Model).....	74
4	แนวทางการบังคับใช้กฎหมายและการปรับปรุงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการ รักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	81
4.1	แนวทางการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ของต่าง ประเทศ.....	81
4.1.1	แนวทางการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ของประเทศญี่ปุ่น.....	81
4.1.2	แนวทางการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	87
4.2 แนวทางการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุของ ประเทศไทย.....	92
4.2.1 แนวทางการบังคับใช้มาตรา 368 แห่งประมวลกฎหมายอาญา..	93
4.2.1.1 องค์ประกอบความผิด.....	93
4.2.1.2 แนวคำพิพากษาของศาลฎีกา และความเห็นของนัก นิติศาสตร์.....	97
4.2.1.3 ความเหมาะสมในการบังคับใช้มาตรา 368.....	99
4.2.2 แนวทางการบังคับใช้มาตรา 138 แห่งประมวลกฎหมายอาญา..	101
4.2.2.1 องค์ประกอบความผิด.....	101
4.2.2.2 ความเห็นของนักนิติศาสตร์ และแนวคำพิพากษาของ ศาลฎีกา.....	102
4.2.2.3 ความเหมาะสมในการบังคับใช้มาตรา 138.....	106
4.3 แนวทางการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	107
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	114
5.1 บทสรุป.....	114
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	120
5.2.1 การวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ....	120
5.2.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	122
รายการอ้างอิง.....	124
ประวัติผู้เขียน.....	129